

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תמ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

לפני כבוד השופטת ליאת דהן חיון

תובעים

XXX.1
XXX.2
באמצעות ב"כ סיגל בלינסון שפר

נגד

נתבעים

XXX.1
XXX.2
XXX.3 (קטין) ת.ז. מספר זיהוי צד ב'
XXX.4 (קטין) ת.ז. מספר זיהוי צד ב'
באמצעות ב"כ עו"ד טל איטקין

פסק דין

- 1
2 לפניי תביעה במסגרתה עותרים התובעים להורות על קיום זמני שהות עם נכדיהם הקטינים, ילדיהם
3 של הנתבעים, חרף סירובם ;
4
- 5 **רקע והשתלשלות ההליך:**
- 6
- 7 1. ההליך לפניי נפתח ביום 6.12.15, לאחר שבין הצדדים התקיימו הליכים קודמים בשנת 2013 ;
8 במסגרת ההליך הוגשו תסקירים וחוות דעת רבות (29 במספר) וכן ניתנו החלטות מפורטות
9 שסקרו בהרחבה את ההליכים בין הצדדים.
- 10
- 11 2. התובעים, הוריו של הנתבע 1, וסבים של הקטינים הנתבעים 3 ו-4 ; הנתבעת 2, הינה אשתו של
12 הנתבע 1, אמם של הקטינים. לאחר הגשת התובענה נולד לנתבעים 1 ו-2 קטין נוסף, xxx, כיום
13 בן שלוש לערך.
- 14
- 15 3. בין הצדדים לא מתקיים כל קשר, והתובעים (להלן: "הנתבעים או הסבים") לא פגשו בקטינים
16 מזה שנים, ומעוניינים לקיים עמם זמני שהות חרף התנגדות הוריהם, הנתבעים 1 ו-2 (להלן:
17 "הנתבעים"). במרוצת השנים מונו מספר רב של גורמי טיפול הכוללים עו"ס לס"ד, יח"ס,
18 פסיכולוג קליני (ד"ר קרסנטי), מטפל משפחתי (מר איתי מגד), טיפול במסגרת מיתר, טיפול
19 במסגרת התחנה לטיפול משפחתי וכן ניתנה חוות דעת מטעם ד"ר ענבל קבינסון ; למרבה הצער,

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תמ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

- 1 תהליכי הטיפול לא נחלו הצלחה, והנתבעים 1- 2 עומדים על התנגדותם לקיום זמני שהות בין
2 התובעים לבין הקטינים תוך שסירבו ומסרבים בתוקף לשתף פעולה עם הגורמים הטיפוליים.
3
4 4. במרוצת השנים הקשר בין הצדדים התרופף עד שנותק לחלוטין, והנתבעים מצדם טוענים שמוצו
5 כל ההליכים ועצם ניהול ההליך מחריף את הקונפליקט ופוגע באוטונומיות הטבעה ובזכותם,
6 בהיותם הורי הקטינים, להחליט על קיום זמני שהות בינם לבין התובעים.
7
8 5. לאחר הדיון האחרון שהתקיים לפניי, והשיח הבלתי פורמאלי שהתקיים במסגרתו, מונתה ד"ר
9 קבינסון כמומחית מטעם בית המשפט ע"מ שתחווה דעתה בשאלת היתכנות חידוש הקשר בין
10 התובעים הקטינים. ביום 4.8.19, הוגשה חוות הדעת, ולאחריה הודיעו התובעים כי הם עומדים
11 על המשך ניהול ההליך ועותרים למתן החלטה המורה על חידוש המפגשים לאלתר; מכאן פס"ד
12 זה.

החלטות קודמות בהליך:

13
14
15
16 כאמור לעיל, הליך זה מתנהל עוד משנת 2015, ובמרוצת השנים ניתנו 140 החלטות שיפוטיות. אפנה
17 למספר החלטות מפורטות, הסוקרות את עיקר העובדות הצריכות לעניין;

החלטת כבוד השופטת מלר מיום 30.4.18:

18
19
20 6. החלטה ניתנה לאחר שמהמלצת העו"ס הוברר שהקטינים חשופים לקונפליקט בין הצדדים, ובשל
21 כך פתחו קונפליקט נאמנות, ומכאן ההמלצה הטיפולית קבעה שראשית יתקיים טיפול בין
22 התובעים לנתבעים ללא עירוב הקטינים. בהחלטה נקבע כדלקמן:

23 "לפיכך מצאתי לנכון להורות, בשלב זה, על קיומו של הליך טיפולי בין הסבים לבין ההורים
24 בלבד, ללא מעורבות הנכדים, וזאת בניית גשר מיטיב ביניהם, הכל כמובן ככל הניתן
25 ובשים לב לטובת הקטינים; לדידי אין בכך כדי להביע, בשלב זה, עמדה באשר להמלצות
26 המומחה, אלא כדי לבנות נדבך מקדים, אותו מצאתי כנכון בנסיבותיו של תיק זה.

27
28 לפיכך, הצדדים מופנים בזאת ליחידת הסיוע, לרבות לפסיכולוג היחידה לצורך קיומו של הליך
29 טיפולי בין ההורים לסבים בשים לב לטובת הנכדים; מבוקש כי בנסיבות העניין תשקול יחידת
30 הסיוע קיומו של הליך טיפולי משולב (ב- CO) של פסיכולוג היחידה בשילוב עו"ס יח"ס.

31
32 בצד זאת, תובטח זכותם הדיונית של המשיבים להעברת שאלות הבהרה למומחה, ככל ויעלה
33 הצורך, זאת בהתאם להחלטתי מיום 18.3.18, העומדת על כנה (שבעניינה יובהר, כי מניין
34 השאלות שהוקצב הוא מעבר לשאלות 1-3); כן תובטח זכות שני הצדדים לחקירת המומחה היה

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תמ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

1 ויעלה הצורך בכך; בנסיבותיו של תיק זה סבורני כי זהו האיזון הנכון - הבטחת זכויות דיוניות
2 לצד תחילתו של תהליך מהותי טיפולי בטיבו, ואני תקווה, כי שני הצדדים ישכילו לשתף פעולה
3 ככל הנדרש".

החלטה מיום 7.1.19:

5 7. החלטה ניתנה בתום דיון שהתקיים לפניי במעמד הצדדים ובמסגרתו עתרו התובעים לחידוש
6 הקשר תוך שהנתבעים עמדו על התנגדותם. בהחלטה נקבע:
7 "כפי שהבהרתי לצדדים בדיון שנערך בפניי, תיק זה הינו תיק המתנהל למעלה מ 6 שנים תוך
8 שהצדדים הופנו לטיפולים שונים במסגרת ניהול ההליך.
9 מכאן נדמה שיש מקום לתת הזדמנות אחרונה ואמיתית מטעם שני הצדדים לקיומו והצלחתו
10 של טיפול והכל בהתאם לשיקולים אשר פורטו בהרחבה בהחלטת בית המשפט מיום 30.4.18
11 ותחת ראיית טובת הקטינים לחידוש הקשר עם התובעים והמשפחה המורחבת.

13 ככל ויתקבל דיווח מיחידת הסיוע לעניין אי שיתוף פעולה של מי מהצדדים בהליך הטיפול, בית
14 המשפט יאלץ לקבוע סנקציות וזאת לשם קיומו התקין של הליך הטיפול".

החלטה מיום 12.2.19:

17 8. החלטה לעניין בקשת הנתבעים להורות על ביטול החלטה מיום 7.1.19 המפורטת לעיל, וכן בקשת
18 התובעים לחיוב הנתבעים בסנקציות. בקשת שני הצדדים נדחתה, תוך שנקבע שאין מקום לסטות
19 מהוראות ההחלטה. להלן עיקרי ההחלטה;
20 "עסקינן בקונפליקט רווי מתחים במסגרתו מונו בעלי תפקיד לשם מתן טיפול בצדדים מתוך
21 רצון לגשר על הפערים ולהביא את הצדדים לידי חידוש קשר אגב כך שהקטינים יפגשו
22 במשיבים סבא וסבתא; עיון בתיק בית המשפט מעלה שאין זו הפעם הראשונה בה גורמי
23 הטיפול השונים המליצו להטיל סנקציות שונות על המבקשים בשל העדר שיתוף פעולה
24 (לעניין זה ראה התסקיר עו"ס מיום 10.07.16, 10.05.17, 26.06.17 ו-03.07.18). עיון
25 בתסקירים ובחוות הדעת השונות מלמד שהמבקשים לא התמידו בטיפול, נמנעו מלשתף
26 פעולה עם העו"ס לס.ד ולקיים החלטות בית המשפט (כך למשל ראו: תסקיר מיום
27 06.11.16, ומיום 23.11.16 – שם ציינו המשיבים שלא יביאו הקטינים למרכז קשר) ועל אף
28 שמונה מתאם הורי נמנעו מלהביאם ועל כן והומלץ להטיל עליהם חיוב (ראו: עדכון מאת
29 המתאם ההורי מיום 23.07.16). דברים דומים עלו גם מן התסקיר מיום 15.08.17 שם צוין
30 שהמבקשים לא הביאו הקטינים למפגש עם הסבים והומלץ על הטלת סנקציות כאמור
31 בהחלטת כב' השופט נאמן (ראו גם התסקיר מיום 25.09.17). הדברים כאמור מדברים בעד
32 עצמם ומלמדים אודות העדר שיתוף פעולה ארוך ומלא מצד המבקשים." (עמוד 4, פסקה 14
33 להחלטה מיום 12.2.19).

...

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תמ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

1 "מכל האמור לעיל הבקשה לביטול החלטה מיום 7.1.19 נדחית; הצדדים מופנים למטפל
2 מר אמיתי מגד ונדרשים ולפעול עמו בשיתוף פעולה מלא אגב קיום החלטותיו. המטפל
3 יקבע מועד טיפול בהקדם ויגיש דיווח לתיק תוך 60 ימים.

4
5 הבקשה לחיוב המבקשים בסנקציות נדחית אף היא תוך שכולי תקווה כי לא אדרש להשית כל
6 סנקציה על מי מצדדים."

7
8 פס"ד מיום 17.3.19 במסגרת רמ"ש שהוגש על החלטה מיום 12.2.19:

9 .9 על החלטה מיום 12.2.19 הגישו הנתבעים רמ"ש ובמסגרתו נטען בין היתר גם לעניין החלטה
10 מיום 17.11.8. בפס"ד פירט כבוד השופט סילמן את השתלשלות ההליכים בתיק, לרבות חוות
11 הדעת שהוגשו ונקבע כדלקמן:

12 "בהחלטה מיום 30.4.18 פירט בהרחבה ביהמ"ש קמא השיקולים באימוץ עמדת המומחה
13 והעו"ס, תוך הדגשת חשיבות תהליך בנייה ועיבוד תחילה בין הצדדים, כשלב מקדמי ומחייב,
14 על מנת להבטיח טובת הקטינים וקימום הקשר בינם לבין הסבים.

15
16 הצדדים סירבו לשתף פעולה עם יח"ס, וחזרו על טענותיהם כי מתנגדים לכל הליך טיפולי,
17 לחוות דעת המומחה ולחידוש הקשר בין הקטינים לסבים.

18
19 אולם, ביהמ"ש קמא בהחלטתו מיום 7.11.18 קבע כי יש מקום ליתן "הזדמנות אחרונה ואמתית
20 מטעם שני הצדדים לקיומו והצלחתו של טיפול", וכי סנקציה תוטל על צד שלא ישתף פעולה.

21
22 טענת המבקשים כי שיתפו פעולה עם ההליך משהגיעו לפגישה במכון מיתר, ויש בהתנהלותם
23 רק משום הבעת עמדתם וכעסם – נדחתה בדין ע"י ביהמ"ש קמא משנקבע כי אין די בעצם
24 ההגעה לפגישה, מבלי שניתנת הזדמנות כנה להליך הטיפולי, מסירת המידע הנדרש והירתמות
25 להצלחתו.

26
27 לאור האמור, הבקשה אפוא נדחית."

28
29 10. חרף החלטות שיפוטיות והטלת סנקציות כספיות על הנתבעים, הקונפליקט לא שכך והנתבעים
30 שבו ועמדו על זכותם לאוטונומיות בעניין חינוך ילדיהם והבחירה למי ייחשפו. כן שונתה
31 ההמלצה הטיפולית נוכח הקונפליקט אליו נחשפו הקטינים ועירובם בו, ולאור הקושי במציאת
32 מתווה טיפולי אשר ירתום את הצדדים לקיים מפגשים כפי שעלה שוב ושוב גם מגורמי טיפול
33 שונים; כך לדוגמא, בהודעת המטפלים שולי מגד ואמיתי מגד מיום 27.3.19 נאמר כי "אנו מודיעים

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תנ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

1 בזאת שאנו מפסיקים לחזר אחר הצדדים ולהציע להם מפגשים. לא נוכל להמשיך להתעסק
2 בנושא זה, כאשר אין כל התקדמות."

3
4 11. גם החלטות לעניין הפניית הצדדים לטיפול לא הועילה, וחרף מאמצי כלל גורמי הטיפול, לא צלח
5 הליך חידוש, ואף גרוע מכך, סירובם של הנתבעים הפך עיקש עוד יותר, כך שבראשית ההליך
6 ניאותו לקיים מפגש עם התובעים, וכיום מסרבים לכל קשר עמו, מכל סוג שהוא, לרבות סירוב
7 גורף להשתתף בכל הליך טיפולי לצורך חידוש הקשר.

חוות דעת המומחית ד"ר ענבל קבינסון ;

8
9
10
11 12. נוכח הקונפליקט הקשה בין הצדדים ושעה שניכר שהליך מתקרב למבוי סתום ולא נמצאה עוד
12 דרך להכריח את ההורים לאפשר מפגש בין הסבים לקטינים מבלי לגרום להם קושי ופגיעה מעצם
13 היותם חשופים לו ובמרכזו, נתבקשה חוו"ד שתבחן את נסיבות העניין ובמסגרתה תגובש המלצה
14 מקצועית להיתכנות חידוש הקשר; ד"ר ענבל קבינסון מונתה כמומחית מטעם בית המשפט
15 (להלן: "המומחית") לצורך מתן חוות דעת ובחינת האפשרות להורות על מפגשים בין הסבים
16 לקטינים, ללא טיפול מקדים. חוות הדעת הוגשה ביום 4.8.19 ותגובת התובעים הוגשה ביום
17 5.9.19.

מכאן, ניתנה ביום 8.7.19 החלטה הקובעת כדלקמן:

18
19
20 "עניינה של תביעה זו רווי מתחים וקונפליקט קשה בין הצדדים אשר עם הזמן, למרבה הצער
21 החרף והעמיק מאוד עד לכדי שחלחל ועבר הלאה אל הקטינים, וכיום הם שותפים לו; בשל כך
22 שונתה המלצת הגורמים המטפלים וכיום הינה שלא ניתן לקבוע מפגשים בין התובעים לבין
23 הקטינים, בהיעדר הליך טיפולי מקדים בין הצדדים." (עמוד 3, פסקה 13)

24
25 "מכאן, ובטרם מתן פס"ד בתביעה ובשים לה להשפעתו על הקטינים מצאתי שיש למנות מומחה
26 אשר יחווה דעתו על היתכנות חידוש הקשר בין התובעים לבין הקטינים נוכח התנגדות הנתבעים
27 והיעדר שיתוף הפעולה הגורף עם ההליך הטיפולי, כמו גם האפשרות להורות על קיום מפגשים
28 בהיעדר הליך טיפולי מקדים בין הצדדים."

ביום 4.8.19 הגישה המומחית את חוות דעתה ותיארה את עמדות הצדדים באופן הבא:

29
30
31
32 13. ההורים- הפגינו חוסר רצון בולט לתאר את אירועי חייהם בשבע השנים האחרונות וניכר כי הם
33 חשים עייפות, שחיקה וחוסר מוטיבציה; לדבריהם, לאחר שהגישו הסבים תביעה לחידוש הקשר
34 בשנת 2003, עברו פגיעה קשה ביחסי האמון מולם ומאז הקשר הולך ומתדרדר. ההורים מתארים

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תמ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

- 1 לפחות ארבעה ניסיונות של חידוש הקשר עם הסבים לאורך השנים, אולם לפני כשנתיים חלו
2 אירועים שגדשו את הסאה ובמהלכם החליטו שלא לאפשר חידוש קשר יותר, והכל מן הטעם כי
3 הסבים עירבו את הקטינים בקונפליקט, עוררו בהם אשמה, לא אפשרו לאם לשוחח עימם
4 טלפונית, נזפו בהם וחשפו אותם לאמירות שליליות כלפי הוריהם – התנהלות אשר גרמה
5 לקטינים לחזור מבולבלים, מוצפים רגשית, דרוכים וכעוסים.
6
- 7 14. ההורים נימקו את החלטתם ככזו שאינה אימפולסיבית ונמהרת, אלא החלטה אשר נובעת
8 מחשיבה ברורה של השיקולים ומתוך רצון למנוע חשיפת הקטינים לאלימות ולמתח בלתי פוסק
9 בעקבות הקשר עם הסבים – על כן, חשים צורך להגן עליהם מפני חוויה זו. לאור כל האמור,
10 ההורים מציינים חוסר מוטיבציה טיפולית לחידוש הקשר עם הסבים ומתנגדים לכך בתוקף.
11
- 12 15. הסבים - מציינים כי מקור הקונפליקט הינו האישה, שכן קודם להיכרותו של xxx את xxx,
13 יחסיהם היו טובים וחמים. לדבר, מקור הקונפליקט נעוץ בעובדה כי הסבתא הייתה חולה ולא
14 יכלה לטפל בקטינים כרצונם. הקונפליקט המשפחתי כה עמוק, עד אשר xxx אינו בקשר עם שני
15 אחיו (יתר ילדיהם של הסבים).
16
- 17 16. לשאלת המומחית בדבר עמדתו הקשה של הסב כלפי הכלה, ענה כי יכול לשבת ולשוחח עמה
18 וילפתור הכל', וזאת על אף רמת השליליות הכה גבוהה אשר מעלה את שאלת מסוגלות התהליך
19 לחידוש הקשר.
20
- 21 **ניתוח הדילמה על ידי המומחית:**
22
- 23 17. המומחית מתארת דילמה מורכבת אשר מציבה שאלה בדבר זכויות הצדדים, ואיזו זכות גוברת
24 על האחרת. לדבריה, מחד עומדת הזכות של אנשים בוגרים לאוטונומיה, ובמסגרתה האפשרות
25 להחליט למי יחשפו ילדיהם ודרכי חינוכם; בתוך כך גם זכותם לבחור שלא לקיים קשר עם בני
26 משפחתם, כולל הוריהם הביולוגיים. מנגד, עומדת זכותם הטבעית של הסבא והסבתא להכיר
27 נכדיהם, על אף הניתוק הרצוני של ילדיהם מהם. מתוך כך, על בית המשפט לדון בזכות ראשונית
28 של הורה ביולוגי על פני זכות משנית של סבים.
29
- 30 18. המומחית מעלה מספר דגשים והיבטים פסיכולוגיים לצורך ניתוח הדילמה כדלקמן: ילדים
31 צעירים כרוכים אחר הוריהם וחווים פעמים רבות את העולם באמצעות התיווך שלהם. במקרה
32 הנכון, ההורים לא יכולים לתווך את קיום הקשר עם הסבים לאור העובדה כי הם חווים קונפליקט
33 ממשי ועז מולם. במצב זה, ילדים צעירים עלולים להיקלע למצב פסיכולוגי קשה לפיו הם מזהים

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תמ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

- 1 דיסוננס אצל הוריהם שאינו פתיר – זוהי חוויה רגשית מסוכנת לילדים. במקרה הנדון, לדעת
2 המומחית, שתי דמויות ההתקשרות הראשוניות (ההורים) אינן יכולות לעשות תיווך זה עבור
3 ילדיהם.
4
5 19. ברמת עוררות כה גבוהה כלפיי הסבים וחוסר אמון חריף של ההורים ביכולת לקיים מפגש מוגן
6 עם הסבים, אין אפשרות להניח כי חרדה זו לא תועבר לילדים ותגובתיות זו תהא נוכחת בחדש
7 ותיצור בלבול וקושי אצל הילדים. אף אם ההורים יהיו בתהליך טיפולי-גישורי עם הסבים, אין
8 הדבר מבטיח כי לאור היחסים הקודמים בין הצדדים, אכן ההורים יחוו הקלה ובטחון מול
9 הסבים. משכך, אין המומחית רואה כל דרך לקיום מפגש שכזה.
10
11 20. רמת העוררות של הסבים כלפיי כלתם כה עזה, הסב מוצף בכעסו ובתחושותיו הקשות; עמדה זו
12 עלולה לזלוג בלי משים וללא כוונת זדון אל עולמם של הילדים. לדבריה, באם לא תעשה עבודה
13 טיפולית מתאימה ומוסדת של הסב עם עצמו ושל הסב עם כלתו, הילדים יחוו היטב באווירה
14 השלילית במערכת היחסים הקרובה אשר תפיק בהם חרדה. לדבריה, הסבים היו עסוקים רוב
15 השיחה באחריותה של xxx לנעשה ולא בתיאור הקשר עם הקטינים. לדברי המומחית, מכיוון
16 שהמערכה המשפטית דרדרה את המצב עד לכדי חוסר אמון מוחלט, הוצעה לסב האפשרות
17 'להוציא את בית המשפט מהתמונה' ולנסות לחדש את הקשר באמצעות מפגשים עם אחיו של
18 xxx תוך תהליך הדרגתי; האב סירב לכך ונדמה כי הוא עסוק אך ורק ברצון להטלת סנקציות
19 והענשה שלהם על-ידי המערכת המשפטית. שעה שפעולות אלה נעשו זה מכבר על ידי המערכת
20 המשפטית, ולא הובילו לתוצאות חיוביות, המומחית טוענת כי אינה רואה גם כיום יעילות
21 בהכרחת ההורים לשבת עם הסבים במפגשים משפחתיים שכן ההתנגדות עזה ובעיקר חודרת
22 לנכדים.
23
24 21. הנכדים לא היו בקשר עם הסבים פרק זמן ממושך, על כן הרי שמדובר בבניית קשר ולא חידוש.
25 סוגייה זו, לדבריה, יש לקחת בחשבון שכן היא מצריכה מאמץ רב, רצון ומוטיבציה של ההורים
26 לבנות קשר מחודש עם הסבים תחת תהליך טיפולי ולא רק תחת פיקוח של חידוש הקשר. במובן
27 זה, ההורים צריכים להיות אקטיביים ולא אר צופים פאסיביים; עמדה זו מנוגדת לחלוטין
28 לעמדתם בדבר החלטתם האוטונומית להתנתק מהסבים. על כן, אף אם ביהמ"ש יפעיל תהליך
29 כפוי, ללא רצון ומוטיבציה לחידוש הקשר עם הסבים, לא יוכלו להתקיים מפגשים ולא ניתן יהיה
30 לייצא עולם סטרילי עבורם, שכן הם זקוקים לתיווך ההורים המשמעותי.
31
32 22. עם זאת, ועל האף האמור לעיל, מדגישה המומחית את הצורך של ילדים בנרטיב מסודר של חייהם
33 ותולדות משפחתם. על כן, חרף העובדה שלקטינים אין קשר עם הסבים, מומלץ כי ההורים יספרו

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תמ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

1 לילדיהם הקטינים את הסיפור המשפחתי, לרבות דמויות הסבים, ולצורך כך ממליצה על הדרכת
2 הורים סביב היבט זה, שכן נתק בתוך יחסי משפחה אינו בריא.

לסיכום חוות הדעת:

6 23. המומחית מבהירה שאין כל דרך לקיום קשר בין הסבים לנכדים באמצעות ביהמ"ש, והבהירה
7 כדלקמן:

8 "כל עוד קיימת מערכת יחסים כה קונפליקטואלית, נעדרת אמון ועוינות בין ההורים, xxx
9 וxxx, ובין הסבים, איני רואה כל דרך לפתח או לשמר כעת את הקשר בין הנכדים לסבים.
10 אמירה זו נכתבת בצער עמוק כלפי מצבם של הסבים. הצעתי להם מספר הצעות שאינן
11 כרוכות באקלים משפטי, אולם הם סרבו לכך. מאידך, ההורים מסרבים בכל תוקף לכל
12 הליך גישורי שכן לטענתם יש להם חופש בחירה להתנתק מהורי האב שהיו פוגעניים עבורם
13 ומתוך הצורך להגן על ילדיהם ועל התא המשפחתי שלהם. במצב זה ותחת אקלים כה טעון
14 אין זה טובתם של הילדים להיות במתח ובאווירה עוינת סמויה או עקיפה, או במצב של
15 קונפליקט מול הוריהם. מבחינה פסיכולוגית לא קיימים תנאים לחידוש קשר, לצערי."
16 (הדגשות שלי)

עמדת התובעים לחוות הדעת:

20 24. התובעים הביעו את אכזבתם ותסכולם מעמדת הנתבעים, תוך שלדידם, סנקציה הולמת תביא
21 את הנתבעים למסקנה שונה; בתגובתם ציינו שנכח עמדת הנתבעים ולפיה לאור הקונפליקט
22 והמטען הרגשי לא מתאפשרת העברת מסרים חיובית אודות הסבים, הרי שאין כל סיכוי כי בעתיד
23 יבוא יחול שינוי כלשהוא.

25 25. מכאן, עומדים התובעים על כך שהצדדים ייקחו חלק בהדרכה פרטנית, וככל והנתבעים לא יענו
26 להליך, הדבר יביא להטלת לסנקציות משמעותיות; לדבריהם, מקור דרישתם להטלת סנקציות
27 משך ההליך נובע מתסכול בין היתר נוכח מצבה הבריאותי של התובעת שמתדרדר.

29 26. זאת ועוד, לדידם, לאור החלטות קודמות בהליכים שהתנהלו בין הצדדים, ולפיהן קבע ביהמ"ש
30 שיש לאפשר קשר – מגבילה את זכותם האוטונומית של הנתבעים לסרב למפגשים כאמור. אף
31 סגירת התיק הקודם בעניין הצדדים לא הובילה לחידוש הקשר, ובשל כך נפתחו ההליכים מושא
32 החלטה זו.
33

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תמ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

27. על אף קביעת המומחית ולפיה בטרם חידוש הקשר בין הקטינים לסבים, יש לבנותו בין הסבים להורים, סבורים התובעים על ביהמ"ש למצוא את הדרך לחידוש המפגשים כבר כיום, לרבות מתן החלטה שיפוטית המורה על חידוש זמני השהות לאלתר אגב שילוב ההמלצות הטיפוליות שהובאו בחוות הדעת.

דיון והכרעה:

לאחר שעיינתי בתסקירים הרבים, בחוות הדעת המומחים שהוגשו במרוצת השנים, בחוות דעתה של ד"ר קבינסון, בעמדת התובעים לה ובעמדת הנתבעים כפי שהובאה לפניי בדיון האחרון ושמעתי טענות הצדדים, הגעתי לכלל מסקנה שהטיפול בתיק זה מוצה וניהול ההליך גורם לנזק רב לכלל הצדדים, ובפרט לקטינים, מאיין כל אפשרות לחידוש הקשר בעתיד, ומכאן, דין התביעה להידחות;

להלן עיקר נימוקי:

28. עיון בחוות דעת המומחית מעלה שאין כל היתכנות לחידוש הקשר בין הצדדים, וניהול ההליך אינו לטובת הקטינים וכפי שקבעה המומחית בחוות דעתה: **"כל עוד קיימת מערכת יחסים כה קונפליקטואלית, נעדרת אמון ועוינות בין ההורים, xxx ואח, ובין הסבים, איני רואה כל דרך לפתח או לשמר כעת את הקשר בין הנכדים לסבים"**.

29. המומחית קובעת באופן ברור וחד משמעי שאין בניהול ההליך בכדי טובת הקטינים וכפי שציינה: **"במצב זה ותחת אקלים כה טעון אין זה טובתם של הילדים להיות במתח ובאווירה עוינת סמויה או עקיפה, או במצב של קונפליקט מול הוריהם. מבחינה פסיכולוגית לא קיימים תנאים לחידוש קשר, לצערי"**. מכאן, אינני מוצאת כל מקום לקבל את עמדת התובעים ולהורות על המשך ניהול הליך זה, ולבטח, שלא ליתן כל החלטה אחרת הקובעת זמני שהות.

30. חוות דעתה של המומחית ביחס לטובת הקטינים, חד משמעית; על כן, שעה שטובתם היא זו העומדת לנגד עיני עת מתן ההחלטה, סיום ההליך נוכח הפגיעה הממשית בקטינים כפי שקורה כבר כיום וקל וחומר עת יכפו על הוריהם את קיום הקשר בינם לבין הסבים, הכרחית ונדרשת ולבטח אין להורות על המשך ניהול ההליך, תחת הטלת סנקציות על ההורים אשר יהיה בהם בכדי להעמיק את הקונפליקט.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תמ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

1 כעולה מחוות דעת הגורמים הטיפוליים שהוגשו לתיק, את המחיר הנלווה לקונפליקט העמוק בין
2 ההורים לסבים משלמים הקטינים, ולכך אין ליתן יד; את הנזק הנגרם לקטינים תאר העו"ס
3 לס"ד עוד ביום 25.10.17 במסגרת דיון שהתקיים במעמד הצדדים.

4
5 נוכח חשיבות דברי העו"ס והאופן בו הובאו לאחר פגישה בקטינים, אביאם במלואם:

6
7 "הבן הגדול xxx זיהה אותי וזכר אותי, בהתחלה הוא אמר שהוא לא רוצה לפגוש את
8 הסבים, אמר שהסבים מכריחים אותו להיפגש איתם, שהם רוצים שהוא יבוא אליהם
9 הביתה ושיישן אצלם. אחרי שהתחברתי לרגשות שלו ולקרע הזו שהוא חש, הוא אמר שזה
10 לא נעים לו שאחרי כל מפגש עם הסבים ההורים כועסים עליהם, יש לו כאב ראש מכך
11 וכואב לו בבטן ולכן אמר שהוא מעדיף לא לפגוש את הסבא והסבתא עד שההורים והסבים
12 לא יסתדרו ביניהם. הוא אמר שכל מה שקורה מטריד אותו גם בבית הספר והוא רוצה שקט.
13 הוא מבין שגם לא לראות את הסבים ואת הדוד xxx זה יהיה לו כואב אך הוא מעדיף את זה
14 מאחר ואחרי כל מפגש הוא מרגיש לא נעים. כששוחחתי איתו ראיתי את הכאב בעיניים
15 שלו, ניתן היה לראות את זה גם ביחס לשיחות הקודמות שלי, אחרי שהוא אמר את זה
16 כאילו הוריד אבן מהלב, הרגשתי את ההקלה שלו. התרשמתי מילד אינטיליגנטי, חכם מאוד,
17 ביטא את עצמו באופן כנה, בהשוואה לשיחות הקודמות שלי איתו הוא נראה עייף ומוטרד
18 מכל הקונפליקט הזה. לעומת השיחה הקודמת לא היתה לו כבר את הציפייה בעיניים
19 למפגש עם הסבים. בשיחה הקודמת אמרתי לו שנעשה שיחה עם הסבים תוך תיאום
20 ציפיות, אז הוא נענה לזה ברצון אבל הפעם כבר הרגשתי שהוא מתעייף כי פשוט רוצה שקט.
21 בתחושה שלי יצאתי בהרגשה לא טובה, הרגשתי שהוא משלם מחיר יקר, גם הוא וגם
22 הילדה, בשל הקונפליקט עם הסבים וההורים, זה משקל כבד מידי על כתפיים כאלה רכות.
23 הילדה xxx יותר קטנה לכן היא פחות הגיעה לתובנות האלה. היא לא זכרה אותי מיד,
24 הזכרתי לה מי אני, ישר אמרה שהיא לא רוצה ללכת לסבים כי הם כל הזמן מכריחים אותה
25 ללכת ויש לה חברות ויש לה דברים לעשות, וכן אמרה שעושים לה דברים לא נעימים כמו
26 שחטפו לה את התיק. שאלתי אותה אם יש דברים יותר נעימים, אמרה שיש אבל מעדיפה
27 לא ללכת.

28 לקראת סוף השיחה אמרה שהיא רוצה ללכת רק עם אחיה xxx אבל הוא לא רוצה ללכת
29 איתה. היא אמרה את זה וביקשה לחזור לכיתה.
30 גם ממנה התרשמתי מילדה פיקחית, עניינית, יודעת לבטא עצמה בחופשיות. גם ביחס
31 לשיחות הקודמות איתה הרגשתי שהיא יותר מתקשה לפגוש את הסבים, אך עדיין לא
32 הטילה וטו מוחלט על כך, ביקשה את הליווי של אחיה.
33 בשורה אין בחירה בין טוב לרע אלא בין רע לרע יותר בהתחשב בעובדה שישנו הליך משנת
34 2014 והיו תסקירים רבים והמלצות והחלטות שיפוטיות, שכולם היו חד משמעית בנושא

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תמ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

- 1 חשיבות הקשר של הסבים עם הנכדים, וכן כל החלטות של הקנסות והסקנציות, עם כל
2 זה ראינו שלא היתה כל התקדמות בקשר בין הסבים לנכדים. יתרה מזאת ניתן לראות,
3 במיוחד עם הבן הגדול, כי הוא מביע רצונו בצורה ברורה לשקט ואינו מוכן להמשיך את
4 המפגשים במצב בו הקונפליקט בין הסבים להורים ממשיך. ההתרשמות כרגע כי הילדים
5 הינם כלי שרת במאבק בין הסבים להורים והמשך הקשר במצב כזה בינם לבין הסבים זו
6 לא טובתם.
- 7 במצב הנוכחי הקשר בין הסבים לנכדים יכול להימשך רק כאשר ההורים יתנו להם את
8 ברכת הדרך והם יבינו שזה בסדר מבחינת ההורים לפגוש את הסבים.
9 לפיכך, במצב הדברים הזה, עם כל הצער והכאב, אי אפשר להמליץ על המשך מפגשים בין
10 הסבים לנכדים. יחד עם זאת, נדרשים מפגשי הכנה להורים קודם כל בשלב הראשון,
11 מפגשים טיפוליים לצורך אפשרור הקשר. בשלב הזה אפשר לעשות משהו יחד עם הסבים.
12 הצענו מפגש משותף עם הסבים, לא קיבלנו תגובה וזה לא ניתן להיעשות עד שההורים לא
13 יעברו תהליך.
- 14 הילדים כמובן מחויבים קודם להוריהם, לא יכולים להתפצל יותר מידי.
15 היום כשישבתתי בחוץ וחיכיתי לדיון ראיתי מה קורה. חשבתתי על עצמי בתור אחד הילדים
16 שלהם, אם הייתי רואה את הקריעה בין הסבים לבין ההורים, הקריעה הזו מחלחלת ואין
17 ספק שההורים צריכים לעשות הפרדה בין הקונפליקט לבין הקשר של הסבים, זה תהליך
18 שמאוד קשה לעשות אותו.
- 19 אין ספק שהדוד xxx חזר כדמות משמעותית בעיני הילדים בשיחות איתם. אני חושב
20 שהילדים משלמים מחיר יקר לכל מה שקורה, גם איבוד הקשר עם המשפחה המורחבת זה
21 מחיר מאוד יקר ולכן אני חושב שכל הזמן היו תסקירים בעד אבל במצב שהגענו אליו היום,
22 ואני שמח שהלכתי לשוחח עם הילדים לפני הדיון למרות שלא התבקשתי ע"י בית המשפט,
23 אבל זה באמת להביא את התמונה שעד שהילדים לא יקבלו את ההרגשה שהוריהם
24 מאפשרים ו מסכימים לקשר הזה, זה כבד להם 11".
- 25
- 26 32. מדברי העו"ס עולה בבירור שהקטינים אינם יכולים לשאת עוד את הקונפליקט תוך משלמים
27 הם מחיר כבד; על כן, בבחינת טובת הקטינים, היינו, התועלת שתצמח להם מחידוש הקשר עם
28 הסבים וזאת מבלי להידרש להיתכנות הדבר, אל מול הנזק שנגרם להם מחשיפתם לקונפליקט,
29 מצאתי שאין טובתם להמשיך ולהיות להיות בלב לבו של קונפליקט, חשופים לכעסים ואמוציות
30 מטעם שני צדדים בוגרים, ודי בטעם זה, בכדי להורות על דחיית התביעה, שכן המשך ניהולה,
31 בהכרח פוגע בקטינים.
- 32
- 33 33. אציין ואבהיר, ונדמה שעל כך אין חולק, כי טובת הקטינים, במצב אופטימלי, הינה קשר טוב
34 ומיטיב עם המשפחה המורחבת, ובפרט עם הסבא והסבתא. ואולם; נוכח חוות הדעת שהוגשו

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תמ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

- 1 לתיק, ובפרט חוות דעתה של המומחית ד"ר קיבינסון הקובעת שאינה רואה כל דרך לפתח או
2 לשמר כעת את הקשר בין הנכדים לסבים כל עוד קיימת מערכת יחסים קונפליקטואלית, תוך
3 שמבחינה שמבחינת פסיכולוגית לא קיימים תנאים לחידוש הקשר, הרי שאין כל תועלת בהמשך
4 ניהול ההליך מתוך מחשבה שמה, "המחיר" אותו משלמים הקטינים כיום, יצמיח תועלת אשר
5 יהיה בה בכדי "לכסות" על הנזק שנגרם, שכן הסבירות לחידוש הקשר במצב הדברים כיום,
6 קלושה.
- 7
8
9 34. מכאן גם מצאתי שיש לדחות את טענת התובעים ולפיה הטלת סנקציות ממשיות תגרום לנתבעים
10 לשתף פעולה עם ההליך, ובסופו של יום תביא לחידוש הקשר, וזאת משני טעמים מרכזיים;
11
- 12 **ראשית**, כפי שניתן לראות מהחלטות קודמות בתיק, על הנתבעים הוטלו סנקציות, אשר לא היה
13 בהן בכדי לגרום לנתבעים מלסטות מהתנגדותם, ונדמה שאף להפיך; הטלת סנקציות גרמה
14 לנתבעים להתבצר בסירובם באופן עיקש אף יותר, וסביר שהאמוציות הכרוכות בסנקציות אלה,
15 לבטח לא גרמו להם לרכך את עמדתם כלפי התובעים או כלפי האפשרות לחידוש הקשר.
- 16
- 17 **שנית**, מתן החלטה על חידוש הקשר או קיום טיפול מקדים לכך, אגב הטלת סנקציות בהכרח
18 תפגע בקטינים; נהיר, שהתנגדות ההורים ועמדתם תובא בין אם במישרין ובין עם בעקיפין
19 לידיעת הקטינים. עובדה זו בהכרח תגדיל את קונפליקט הנאמנויות בו הם מצויים בפרט כאשר
20 ידעו שהוריהם "ניזוקים" באופן ממשי נוכח הסנקציות המושתות עליהם על ידי בית המשפט.
21
- 22 הטלת סנקציות נוספות כמו גם המשך ניהול ההליך בכפייה כנגד הנתבעים תגדיל את הנזק שכבר
23 נגרם לקטינים. לאור החובה החלה על בית המשפט להגן על הקטינים, ולמנוע את חשיפתם
24 לקונפליקט, מצאתי שיש בהליך בכדי להסב להם נזק בלתי מידתי, נזק לו כבר הם חשופים,
25 ומכאן, יש לסיים את ההליך מתוך תקווה שיהיה בכך בכדי להרגיע את הרוחות ולאפשר את
26 חידוש הקשר באופן עצמאי בעתיד.
- 27
- 28 35. זאת ועוד; כפי שניתן לראות, עצם ניהול ההליך וקיומו של הקונפליקט, הביא לכך שעם השנים
29 ההמלצות הטיפוליות לעניין חידוש הקשר בין התובעים לקטינים, שונו באופן משמעותי; כעולה
30 מעיון בחוות הדעת שהוגשו לתיק, תחילה ההמלצה הייתה חד משמעית, ולפיה יש לכפות את קיום
31 המפגשים בין התובעים לקטינים, אגב אכיפת החלטות שיפוטיות שניתנו לעניין זה, כמו גם
32 הפניית הצדדים לטיפול. בחלוף הזמן, ועם התמשכות ההליך, שונתה ההמלצה עד לכדי שכיום
33 הינה חד משמעית וקובעת שאין לחדש זמני שהות בין התובעים לקטינים. אפנה לעיקרי המלצות
34 אשר ניתנו במרוצת השנים ע"י גורמי הטיפול השונים;
35

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תמ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

- 1 • **המלצת עו"ס מיום 10.7.17:** " אני ממליצה על חידוש הקשר בין הסבים לנכדים,
2 מפגשים לאלתר בליווי הדרכה מקצועית במרכז קשר"...
- 3
- 4 • **המלצת העו"ס מיום 10.5.17:** " הננו ממליצות על הרחת המפגשים בין הסבים לנכדים.
5 המפגשים יתקיימו באופן הבא: בשלב זה ובכל יום ראשון הסבים ייקחו את הנכסים
6 מבית הוריהם בשעה 16:30 ויבלו עמם זמן איכות ויחזירו אותם לבית ההורים בשעה
7 19:30. בנוסף, שיחות הטלפון בין הסבים לנכדים יתקיימו בימי רביעי ושישי בין השעות
8 18:00-20:00..."
- 9
- 10 • **המלצת העו"ס מיום 3.7.17:** יש לקיים את החלטת כבוד בית המשפט בדבר מפגשים
11 בים הסבא והסבתא והנכדים ככתבה וכלשונה. מפגש כל יום ראשון בין השעות 16:30-
12 19:30...."
- 13
- 14 • **המלצת העו"ס מיום 25.10.17:** "במצב הנוכחי הקשר בין הסבים לנכדים יכול להימשך
15 רק כאשר ההורים יתנו להם את ברכת הדרך והם יבינו שזה בסדר מבחינת ההורים לפגוש
16 את הסבים.
17 לפיכך, במצב הדברים הזה, עם כל הצער והכאב, אי אפשר להמליץ על המשך מפגשים
18 בין הסבים לנכדים. יחד עם זאת, נדרשים מפגשי הכנה להורים קודם כל בשלב הראשון,
19 מפגשים טיפוליים לצורך אפשר הקשר. בשלב הזה אפשר לעשות משהו יחד עם הסבים.
20 הצענו מפגש משותף עם הסבים, לא קיבלנו תגובה וזה לא ניתן להיעשות עד שההורים
21 לא יעברו תהליך.
22 הילדים כמובן מחויבים קודם להוריהם, לא יכולים להתפצל יותר מידי"....
- 23
- 24 • **המלצת הפסיכולוג הקליני הבכיר, מר ירון קרסנטי מיום 31.12.17:** " אין ספק
25 שההורים ייכנסו לתהליך בעל כורחם. יחד עם זאת, ייתכן כי ההבנה שניסיון לכפות קשר
26 בין הנכדים לסבים ללא מתן לגיטימציה מצדם פוגעת ברגשותיהם של ילדיהם, עשוי לזרז
27 את האפשרות לחידוש הקשר..... ממליץ כי הליווי (תחילה יותר באינטנסיביות) של בית
28 המשפט דרך הגורם הטיפולי ימשיך גם במהלך ביקורים זאת כדי להתמודד עם הקשיים
29 הצפויים להתעורר במהלך המפגשים..."
- 30
- 31 • **המלצת העו"ס במסגרת דיון מיום 7.11.18:** "אני חייב להגיד שלפני שנה בדיון האחרון
32 יצאתי מהתמונה בעקבות הביקורת הקשה שהיתה כאן ומונה מומחה לפי בקשת
33 הצדדים.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תמ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

- 1 אני זיהיתי את הקונפליקט, שוחחתי אז עם הילדים וראיתי את הקריעה שלהם. כמובן
2 שהילדים היו רוצים את המשפחה המורכבת, אך בנסיבות שנוצרו ו ככל שהקונפליקט
3 העמיק יותר ויותר, לשים אותם בחזית פגע בהם, לכן המלצנו על טיפול בין ההורים לבין
4 הסבים ללא הילדים. זו היתה ההמלצה וזו ההמלצה גם כיום. הזמן עובר ולא נראה שזה
5 הולך ומתמתן, אלא להיפך. סה"כ זו משפחה אחת ואלו ההורים".
- 6
- 7 • **המלצת העו"ס מיום 13.8.18:** " בעניין משפחה זו הוגשו תסקירים רבים לכבוד בית
8 המשפט ובדיון האחרון בבית המשפט בו נכח הח"מ בתאריך 25.10.17 הועברה התרשמות
9 של הח"מ לכבוד בית המשפט לאחר שחה נוספת עם הילדים כי הילדים משלמים מחיר
10 יקר בשל הקונפליקט בן הסבים להורים ולכן יש להוציא את הילדים מהקונפליקט
11 והומלץ על הליך טיפולי בין הסבים להורים ללא הילדים בכדי לסייע לגשר על הקונפליקט
12 במשפחה ובכך להקל על המעמסה שהילדים חווים בשל הקונפליקט המתמשך.....
13 בהתאם לכך, ההמלצה המקצועית נותרה בעינה ... "
- 14
- 15 36. מכל האמור לעיל עולה בצורה ברורה שכיום, אין כל מקום לחשוף את הקטינים לתהליך בין
16 הנתבעים לתובעים, ובהיעדר הייתכנות להגעה להסכמות וגיוס הנתבעים לתהליך, הרי שאין כל
17 תועלת בהמשך ניהול הליך זה.
- 18
- 19 37. מבלי לפגוע באמור לעיל אציין שאיני רואה לכפות הליך טיפולי-גישורי על צדדים מבוגרים שאינם
20 מעוניינים בקיומו של הקשר וזאת בבחינת זכויותיהם, ובכלל זה, מחד, זכותם של התובעים להיות
21 בקשר עם נכדיהם הקטינים, ומאידך, זכותם האוטונומית של הנתבעים, בהיותם הורי הקטינים,
22 לקבוע את טובתם, לרבות בחירתם לאי קיום קשר עם סביהם.
- 23
- 24 38. הנתבעים טוענים שעומדת להם זכות לאוטונומיות. טענה זו בנסיבות עסקינן מוצאת אני לקבל;
25 לעניין זה יפים דבריו של כב' הנשיא בדימוס מ' שמגר בעא 2266/93 פלוני, קטין ואח' נ' פלוני,
26 פ"ד מט(1) 221 שם נקבע:
- 27 "זכותם של הורים לגדל ולחנך את ילדיהם כראות עיניהם היא זכות חוקתית יסודית, זכות
28 טבעית הטבועה ועולה מן הקשר בין הורים לצאצאיהם. המסגרת המשפחתית אינה עומדת
29 בצד המערכת החוקתית, אלא היא חלק אינטגרלי ממנה. במסגרת היחידה המשפחתית
30 נתונות להורים זכויות המוכרות על-ידי המשפט החוקתי והמוגנות על-ידי. זכותם של
31 הורים להחזיק בילדיהם ולגדלם, על כל הכרוך בכך, היא זכות חוקתית טבעית וראשונית,
32 בבחינת ביטוי לקשר הטבעי שבין הורים לילדיהם (ע"א 577/83 היועץ המשפטי לממשלה
33 נ' פלונית [5]). זכות זו באה לידי ביטוי בפרטיות ובאוטונומיה של המשפחה: ההורים
34 אוטונומיים בקבלת החלטות בכל הנוגע לילדיהם – חינוך, דרך חיים, מקום מגורים וכדומה,

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תמ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

- 1 והתערבות החברה והמדינה בהחלטות אלה היא בבחינת חריג שיש ליתן טעם להצדיקו
2 (ראה ע"א 577/83 [5] הנ"ל, בעמ' 468, 485)."
3
4 39. בבחינת זכותם של ההורים לאוטונומיה וזכותם של הסבים לקשר עם נכדיהם, יש לבחון איזו
5 זכות גוברת ומהי מידת התערבותו של בית המשפט. עניין זה נדון במסגרת עמ (י-ם) 500/09
6 פלונית נ' אלמוני (להלן: "פרשת פלונית"), שם נקבע כי כפיית קשר בין סבתא לנכדיה הקטינים
7 לא תשרת את טובת הילדים במצב בו הוריהם אינם משתפים פעולה ויש יחסים קשים בין הסבתא
8 להורים; דעת רוב קבעה שסמכות בימ"ש להתערב בהחלטות הוריות הנוגעת לקשר עם הורי-
9 ההורים תהא בנסיבות מיוחדות ותינתן במשורה. בעניין זה יפים דבריה של כבי השופטת ת' בזק-
10 רפפורט:
11 "45... כפיית קשר כזה בגילם הצעיר של הילדים, ספק אם תהיה אפקטיבית, ומכל
12 מקום, בוודאי יהיה לה מחיר בראי של טובת הילד, בשל הפגיעה באוטונומיה ההורית כלפי
13 של התא המשפחתי הצר, אשר איננה מיטיבה עם ילדים."
14
15 "52. אלא שלא דיין סבתא כדין הורה. זכות ההורה להסדרי ראייה עם ילדיו נתונה לו
16 בהוראת חוק מפורשת. עוצמתה של זכות זו רבה. לעומת זאת, זכות הסבים למגע עם
17 נכדיהם, בחיי ההורים, טרם הוכרה בדין החרוט. הבחינה היא בעיקר מנקודת המבט של
18 טובת הילד.
19
20 53. מנקודת ראות זו יש לבחון מחד, את הנזק לילד ממניעת הקשר עם הורי ההורים;
21 אך מאידך, אין להתעלם מן הגריעה בטובת הילדים כתוצאה מן ההתערבות באוטונומיה של
22 התא המשפחתי המצומצם. באיזון בין אלו, ובשים לב לגילם הצעיר של הילדים, הערכתי
23 היא כי הנזק בכפיית קשר בשלב זה יעלה על התועלת שבו."
24
25 40. דעתה של כבוד השופטת ח' בן עמי בפרשת פלונית הינה כי מידת התערבותו של בית המשפט
26 מצומצמת וכפי שקבעה: "סבורני כי אף שכללל בית המשפט מוסמך להתערב במטריה עדינה
27 זו, סמכות זו מוגבלת לנסיבות יוצאות דופן ומיוחדות, שענייננו אינו בא בקהלם."
28 ...
29 "... הנסיבות הדורשות התערבות המדינה הן אלו שבהן אין ההורים ממלאים את תפקידם
30 כראוי, או אלו שבהן מתעוררת מחלוקת בין ההורים בכל הכרוך בתפקידם ובמימוש זכויותיהם
31 כהורים – משמורת, חינוך וכדומה, ונדרשת הכרעה בין גישותיהם הסותרות" (בע"מ 5710/05).
32

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תמ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

41. בענייננו, אין המקרה נופל לגדר אותם מקרים מיוחדים בהם יש מקום להתערבות כה בוטה, בצורה של כפייה על ההורים לעשות מעשה שכן אין המדובר בהתנהלות העולה לכדי חוסר תפקוד הורי בלתי ראוי.

על מנת שבית המשפט יתערב בהחלטת הנתבעים שלא לקיים קשר עם הסבים יש לשים את טובת הקטינים בראש ובראשונה, וכך נעשה מתחילת ההליך, תוך השתת סנקציות על ההורים כאמור. עם זאת, מקום שבו התערבות בית המשפט, לרבות כפיית ההורים לקיום הקשר עם הסבים אינו הכרחי תוך שהתערבות זו פוגעת בקטינים, יש להורות על הפסקת ההליך, ובהתאמה, על דחיית התביעה.

42. בסייפא לפס"ד ברצוני לחדד; דעתי הינה שטובת הקטינים לקשר משפחתי מיטיב ויציב עם בני משפחתם, מעבר למשפחה הגרעינית הקרובה, ובכלל זה קשר עם סבא וסבתא. התרשמותי המלאה שהתובעים, משוועים בכל לבם לחידוש הקשר עם נכדיהם, מתוך ראייה כי זוהי טובתם ומתוך רצון כן, אמיתי ואוהב לשמש להם כדמויות משמעותיות, יציבות ואוהבות כפי שאף היה בעבר. לא מצאתי שהנתבעים הציגו כל נימוק ממשי למניעת הקשר ומתרשמת אני שסירובם עיקש וחסר תכלית; צר לי שהנתבעים לא ניצלו את קשת ההזדמנויות שנתנה להם במסגרת ההליך בכדי לעבור הליך טיפול מעמיק, לבירור מקור הסירוב והטיפול בו, דבר אשר לבטח היה בו בכדי להטיב גם עמם ביצירת קשר עם הוריהם, באופן נורמאלי.

ואולם; למרבה הצער אין בידיי לשנות את המצב העובדתי ולאין את קיומו של הקונפליקט הגורם לנזק ממשי לקטינים; בנסיבות אלה, ושעה שטובת הקטינים, היא ורק היא העומדת לנגד עיניי, הגעתי לכלל המסקנה ולפיה יש לסיים את ההליך, וכל זאת, בין היתר מתוך תקווה עמוקה, שהפחתת המתח בין הצדדים, הקשורה באופן טבעי עם ניהול הליך, תביא אותם לתובנות אחרות שיאפשרו את חידוש הקשר בין כלל בני המשפחה.

תקוותי שהצדדים ישכילו ליישם את המלצות המומחית באופן שבו ההורים יפנו לקבלת הדרכה הורית על מנת להעביר לקטינים את הנרטיב הנכון להם, לרבות קיומם של הסבים באופן שבו לא יעבירו אליהם את עמדתם השלילית, ובבוא היום, יאפשרו את חירותם המחשבתית וההתנהגותית אף בהיותם קטינים לבחור את טיב הקשר בינם לבין התובעים. גם על הסבים לפנות להליכים טיפוליים, לרבות עירוב ילדיהם הנוספים, באופן מבוקר ושאינו מרתיע ומחוץ למסגרת המשפטית אשר יש בה לכשעצמה בכדי להעמיק את הקונפליקט שבין הצדדים, תוך שיפנו מקום בליבם ובמחשבתם לקבל את דעות ועמדות הנתבעים אגב התנהלות גמישה ומכילה כלפיהם.

סוף דבר;

בית משפט לענייני משפחה בקריות

תמ"ש 10917-12-15 xxx ואח' נ' xxx ואח'

1 לאור כל האמור לעיל, מוצאת אני שמוצו כל ההליכים, ואין בניהול ההליך, לבטח לא בקיום דיונים
2 וחקירת הנתבעים או הטלת סנקציות כנגדם בכדי להטיב עם הקטינים ועל כן, דין התביעה להידחות
3 וכך הנני מורה.

4
5 לפנים משורת הדין, ועל מנת שלא להעמיק את הקרע בין התובעים לנתבעים, אינני עושה צו להוצאות.

6

7

8

9

10

11 המזכירות תמציא את פס"ד לצדדים באמצעות ב"כ ותסגור את התיק.

12

13

14

15 ניתן היום, כ"ד תשרי תש"פ, 23 אוקטובר 2019, בהעדר הצדדים.

16

ליאת דהן חיון, שופטת

17

18

19

20